

Copyright foto

'Monitoring varkens en monovergisting veelbelovende ontwikkelingen'

VIC Sterksel blijft voortdurend innoveren

Ze staan weer voor de deur, de Open Innovatie Dagen op het VIC in Sterksel. Maar hoe staat het eigenlijk met de veelbelovende noviteiten die werden getoond op de eerste editie in 2011? Pig Business blikt met manager Daan Somers terug op de acht belangrijkste innovaties van 2011.

Daan Somers (29) nam in mei 2012 het stokje over van Mart Smolders als manager van het Varkens Innovatie Centrum (VIC). De Open Innovatiedagen 2011 heeft Somers dus niet meegemaakt als manager. Toch is hij inmiddels goed ingewerkt in alle materie. „Als ik kijk naar welke innovaties er toen werden getoond, dan kan ik toch zeggen dat we in twee jaar tijd mooie stappen hebben gemaakt voor de varkenshouderij”, vertelt hij in zijn kantoor op het VIC.

Die ruimte wordt verwarmd met behulp van een kleinschalige monovergister, in Somers' optiek een van de meest beloftevolle innovaties die in 2011 werden getoond. Destijds waren twee types te zien, één met drie tanks en een met één tank. Het idee was en is nog steeds dat varkenshouders met een kleinschalige monovergister energie en warmte kunnen opwekken met mest van het eigen bedrijf. Hoewel de systemen onder de huidige omstandigheden nog niet klaar zijn voor de praktijk – er moet nog flink worden gesleuteld aan de technische en de financiële rendementen – blijft het VIC dit wel doorontwikkelen, vertelt Somers. „Ik zie hier echt perspectief in. Het zou een perfecte oplossing kunnen zijn om op bedrijfsniveau energie te winnen uit mest. Bovendien ben je niet afhankelijk van co-producten.” De twee oorspronkelijke systemen zijn inmiddels verruild voor twee nieuwe monover-

Copyright foto

Open Innovatie Dagen 2013

Op vrijdag 14 en zaterdag 15 juni opent het Varkens Innovatie Centrum in Sterksel zijn deuren tijdens de Open Innovatie Dagen. Samen met partners uit onderzoek, onderwijs en bedrijfsleven worden hier meer dan vijftig innovaties getoond. Te zien zijn onder meer de Pro Dromi-kraamhokken, de STAR-Plusstal en het Varkenstoilet. Ook nieuwe kennis uit onderzoek, onder meer naar het houden van beren, zal worden gepresenteerd.

Tijd: vrijdag 14 juni van 15:00 tot 20:00 uur en
zaterdag 15 juni van 11:00 tot 16:00 uur.
Adres: Vlaamseweg 17, Sterksel.

Op de foto Daan Somers

gisters. Met de geleverde warmte worden de stallen en kantooruimtes verwarmd. Daarnaast gebruikt het VIC die warmte om de varkensmest voor export 1 uur te verwarmen op 70 graden, in de hygiëniseerunit. Die is ook tijdens de Innovatiedagen te zien.

Monitoring

Een ontwikkeling waar Somers ook veel van verwacht, is monitoring van varkens tijdens de groei. In 2011 waren er in Sterksel drie automatische systemen te zien voor het wegen van varkens in de vleesperiode: een weegplatform in het hok, een hok op vier weegstaven en een camera die de omvang van het varken vastlegt en op basis daarvan het gewicht bepaalt. Alle drie de weegmethodes zijn nog aanwezig en werken goed, aldus Somers. „Het voordeel is dat je niet pas aan het einde van de rit weet hoeveel de varkens zijn gegroeid, maar elke dag kunt zien hoe het staat

met de groei. Mankeert er wat aan het voer, de gezondheid of het klimaat, dan merk je dat in de groei. Je krijgt extra informatie zodat je tijdens de ronde al kunt bijsturen.” Dat biedt veel meer houvast dan wanneer je af en toe een varken uit het hok haalt om te wegen, zoals nu in de praktijk gebeurt. Het VIC gaat dit proefproject nadrukkelijk verder uitbouwen. Behalve de gewichtstoename zal ook de dagelijkse voer- en wateropname worden gemonitord. Dat moet worden gekoppeld aan het managementprogramma, zodat er actueel inzicht komt in de voederconversie. „Of je dat dan het beste per individueel varken kunt doen, of per hok of per afdeling, dat moet het onderzoek gaan uitwijzen.” Twee projecten die op dit gebied lopen zijn 'Vitale vleesvarkens' en 'Mijn Varken', beide te zien op de Innovatiedagen.

Kraamhokken

Ook in de kraamstallen vinden volop ►

Hongaarse wolvarkens

In 2011 maakten ook drie Hongaarse wolvarkens deel uit van de Open Innovatiedagen. Dit ras levert vlees met een bijzondere smaak en textuur. Het VIC wilde de sector inspireren om met nieuwe typen vlees en smaak aan de slag te gaan. Daarnaast ging het er vooral om 'een andere manier van varkenshouden' te laten zien, aldus Somers. „Varkens buiten laten lopen zodat het publiek meer in contact komt met de varkenshouderij. En dit ras is dan ook weer eens wat anders, met hun lange krullerige haar.” De drie zeugen hebben tot dit voorjaar

in een weiland aan de weg gelopen. Toen zijn ze geslacht. Het VIC noemt het proefproject geslaagd. Er komt een vervolg door middel van het project 'Varkens in Beeld', waarin ook het dorp Sterksel en de HAS Hogeschool participeren. Dat project gaat in september van start en zal nog meer zijn gericht op het in contact brengen van burgers met varkens. Voor het vervolgproject gaat het VIC een ander ras gebruiken, voor de variatie. Over de wolvarkens verder niets dan lof. „Een heel tam en vriendelijk ras.”

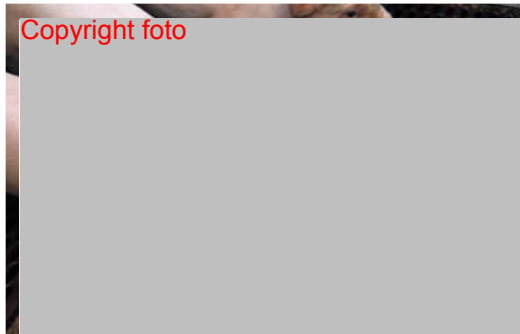
Copyright foto

Jong geleerd, oud gedaan

Bezoekers van de Innovatiedagen 2011 herinneren zich wellicht nog de voer-toeter, waarmee biggen in het project 'Jong geleerd, oud gedaan' leerden om het geluid van de toeter te koppelen aan vreten. Zeug en biggen werden tegelijkertijd gevoerd, en zodra ze voer kregen, ging de toeter af. „Door gebruik te maken van het natuurlijke gedrag van varkens en het Pavlov-effect, wilden we proberen om minimaal 95 procent van de biggen binnen vier uur na het spenen aan het vreten te krijgen”, legt Somers uit. „Dat is gelukt. In de praktijk is het idee ook aangeslagen. Niet dat je per se een toeter moet gebruiken, maar men is zich wel veel bewuster geworden van het belang dat gespeende biggen snel moeten vreten, en dat je ze daarop ook kunt conditioneren.”

Fase 1 van het project is succesvol afgerond. Samen met het bedrijfsleven wordt nu gezocht naar mogelijkheden om dit project een vervolg te geven, aldus de manager.

Ook vloeiend spenen, een andere innovatie uit 2011, wordt inmiddels breed toegepast, aldus de manager. „Door na het spenen nog een tijdje melk te blijven verstrekken, naast droogvoer, kun je de energie-opname en de lengte van de darmvlokken duidelijk verhogen. Vloeiend spenen betekent minder darmschade en een lagere spendip. Wel

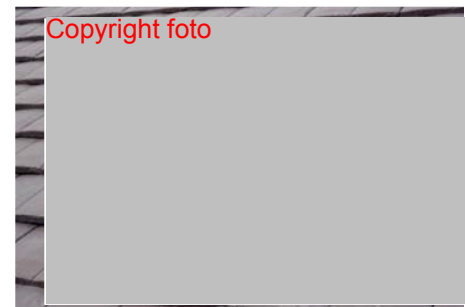

moet je goed letten op de hygiëne bij de melkverstrekking.” Of het ook financieel uit kan, hangt af van de bedrijfssituatie, meent Somers. „Speen je op drie of op vier weken, en hoe lang ga je door met melk verstrekken? Kunstmelk lijkt duur. De verbetering van de gezondheid is echter op ieder bedrijf verschillend en moeilijk te meten, en dus economisch lastig uit te drukken.”

Solar Tube

De Solar Tube gold in 2011 als één van de veelbelovende innovaties. Hiermee breng je via een daglichtkoepel op het dak en een buis met spiegels erin daglicht in de hokken. Het voordeel is dat je wel het licht binnenkrijgt, maar niet de warmte, waardoor er veel minder klimaatverschillen ontstaan dan bij het gebruik van ramen in de afdelingen. Bovendien heeft natuurlijk daglicht een veel hogere lichtintensiteit (lux) dan lamplicht, aldus Somers.

De belangstelling voor daglicht in de stal is in de afgelopen twee jaar alleen maar toegenomen, ervaart de manager. „In diverse vleesconcepten geldt het nu ook als eis.” Tijdens de Open Innovatiedagen 2013 zijn verschillende varianten van daglichtsystemen te zien. Zo heeft Solarspot van ATLAS ACOMFA een regelbaar daglichtsysteem. Tijdens het werpen van de zeugen kan dan bijvoorbeeld schemer-daglicht gecreëerd worden.

innovaties plaats. In 2011 werden onder meer het ProDromi-kraamhok en het poliklinisch kraamhok getoond. „Het Pro Dromi-kraamhok is een typisch voorbeeld van een innovatietraject”, aldus Somers. „Het is ontwikkeld door veertien varkenshouders; zo hebben we het 't liefst.”

Het Pro Dromi-kraamhok kent acht 'easy' onderdelen. Een aantal van deze easy onderdelen, zoals easy nesting (aanbieden van nestbouw materiaal) en easy baby climate (met een handomdraai een overkapping op het biggenest creëren) worden al in de praktijk in gangbare kraamhokken toegepast. Het bedrijf van Gerbert Oosterlaken in Beers is al ingericht met Pro Dromi-kraamhokken, Op Sterksel zijn de laatste twee jaar de 'easy' onderdelen geoptimaliseerd. Het jaar 2013 staat in het teken van de validatie. Er staan nu drie varianten op het VIC: Pro Dromi 1 (zeug

gehele zoogperiode gefixeerd in een box), Pro Dromi 1.5 (zeug tot 4 dagen na werpen gefixeerd in een box en daarna los in het hok) en Pro Dromi 2 (zeug gehele zoogperiode los in het hok). Van deze drie worden vele technische getallen verzameld, om eind 2013 een economische calculatie te kunnen maken.

„Sinds vorig jaar hebben we ook op dertien praktijkbedrijven het Pro Dromi-hok in onderzoek”, vertelt Somers. Elk bedrijf heeft twee hokken in gebruik. Ook in België, Duitsland en Oostenrijk zijn de eerste hokken in gebruik. Op Valentijdsdag 2014 worden de resultaten van Sterksel en van de internationale Pro Dromi-varkensbedrijven gepresenteerd op een symposium. De Pro Dromi-hokken zijn dit jaar ook te zien tijdens de Innovatiedagen. „Wat mij betreft een van de highlights van de tour”, aldus de manager.

Nog iets dat samen met varkenshouders is ontwikkeld, is het poliklinisch kraamhok. Hierbij is in de kritische eerste vijf dagen alle aandacht gericht op bigoverleving en biestopname. Na vijf dagen verhuizen zeug en biggen naar een opfokhok. Na het spenen gaat de zeug door naar de dekstal en blijven de biggen in hetzelfde hok. Omgeving, kopelgenoten en voerbak blijven dus hetzelfde, dat moet speenstress voorkomen. Dit project is inmiddels tot tevredenheid afgerond, meldt Somers. Koen Wouters uit Bergeijk is een van de varkenshouders die inmiddels een stal heeft ingericht met poliklinische kraamhokken. ■

 Reageren?
redactie@pigbusiness.nl